

Eurojusti 2019. aasta aruanne terrorismivastase võitluse kohta

Kuupäev: detsember 2020

URL: <https://europa.eu/!kc74cG>

Võttes arvesse julgeolekuohtude arengut ning ELi liikmesriikide vastu suunatud terrorirünnakute ja terroristliku tegevuse muutuvat keerukust, on ilmne, et õigusasutuste tõhus reageerimine terrorismile ulatub sageli ühest jurisdiktsioonist kaugemale. Et probleemid tõhusalt lahendada, peavad liikmesriikide pädevad asutused tegema omavahel ning asjaomaste ELi ja rahvusvaheliste organitega koostööd, koordineerima oma tegevust ning jagama terviklikku teavet õigel ajal.

Eurojusti 2019. aasta terrorismivastase võitluse aruandes tutvustatakse Eurojusti volituspõhist tegevust terrorismivastase võitluse valdkonnas 2019. aastal, mille eesmärk on tugevdada õigusasutuste tõhusat reageerimist terrorismile. Selles antakse ülevaade üha arvukamatest Eurojusti koordineeritavatest keerukatest ja mitmekesistest terrorismivastastest uurimistest ja süüdistuste esitamisest, tuuakse esile probleemid ja parimad tavad ning esitatakse näiteid Eurojusti poolt liikmesriikide ametiasutustele pakutavast abist.

Eurojustile abi saamiseks esitatud terrorismivastased uurimised ja süüdistused olid seotud terrorirünnakute ja muud liiki terroristliku tegevusega, mille panid toime terrorivõrgustikud, terrorirühmitused või üksikisikud. Toodi esile konkreetsed probleemid seoses vastastikuse tunnustamise vahenditel põhinevate taotluste rahuldamise, vastastikuse õigusabi taotlemise ja kohtualluvuse kindlakstegemisega.

Eurojusti ainulaadsed volitused ja eriteadmised võimaldasid tal tõhusalt abistada liikmesriikide ametiasutusi kohtumenetluste kõigis etappides ja seoses igat liiki terrorismiga. 12. detsembril 2019 jõustunud [määrusega \(EL\) 2018/1727](#) (Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta) tugevdati veelgi Eurojusti suutlikkust abistada ja koordineerida uurimisi ja süüdistuste esitamist.

Eurojusti koordineeritavate terrorismivastaste uurimiste ja süüdistuste esitamise käigus anti õigus- ja operatiivabi vastavalt iga juhtumi konkreetsetele vajadustele. Eurojusti koordineerimiskoosolekud aitasid kujundada ühist arusaama väidetavast terroristlikust tegevusest, teha kindlaks uurimiste omavahelised seosed, arutada koostöö- ja koordineerimisvajadusi ning leppida kokku parimas edasises tegevuses. Eurojusti abi ja rahaliste vahenditega loodud ühiseid uurimisrühmi peeti tõhusaks õigusalase koostöö vahendiks, mis aitab lahendada asjaomaste riikide ees seisvaid probleeme, võimaldades neil otse jagada teavet ja tõendeid ning arutada, kokku leppida ja koordineerida oma uurimis- ja süüdistuste esitamise strateegiaid.

Euroopa uurimismääruste (koopiate) ja vastastikuse õigusabi taotluste edastamine ning nende täitmine Eurojusti kaudu on väljakujunenud ja tõhus tava, millega tagatakse, et dokumendid jõuavad võimalikult kiiresti asjaomaste õigusasutusteni, ning vajaduse korral võetakse nõuetekohaseid järelmeetmeid.

2019. aastal koordineeritud terrorismivastastes uurimistes ja süüdistuste esitamistes oli Eurojustil oluline roll omavahel seotud menetluste teabevahetuse tagamisel ning uurimiste ja tulevaste süüdistuste ulatuse kaardistamisel, et teha kindlaks põhimõtte *ne bis in idem* rikkumise oht ja töötada välja võimalikud kooskõlastatud strateegiad selliste rikkumiste vältimiseks.

Terrorismivastase võitluse juhtumid, mis esitati Eurojustile abi saamiseks, näitasid, et rahvusvaheline õigusalane koostöö on võimas vahend, mis aitab kaitsta ja tagada terrorismiohvrite ja nende perekondade õigusi. Õigusalase koostöö kaudu ja Eurojusti abiga seisavad liikmesriikide ametiasutused hea selle eest, et välismaiseid ohvreid teavitatakse nende õigustest terrorirünnaku

toimumisriigis ja et need õigused on tagatud kohe pärast rünnakut, uurimise ajal ja kohtus.

Et terrorismivastased uurimised ELi liikmesriikides ulatuvad sageli EList väljapoole, olid kolmandate riikide lähetatud Eurojusti sideprokurörid väga olulised kiire ja tõhusa koostöö tagamisel nende kolmandate riikide ja ELi liikmesriikide ametiasutuste vahel. Lisaks võimaldab Eurojusti kolmandate riikide õigusasutuste kontaktpunktide võrgustik Eurojustil ja riikide ametiasutustel võtta ühendust kogu maailma jurisdiktsioonidega, et hõlbustada ja kiirendada koostööd, sealhulgas terrorismivastaste juhtumite korral.

Toetamaks ELi liikmesriike parimal võimalikul viisil, jätkas Eurojust tihedat koostööd oma peamise partneri Europoliga, tagades riikide ametiasutustele pakutava abi vastastikuse täiendavuse kooskõlas kahe asutuse vastavate volitustega.

Teabe jagamise suurt tähtsust tunnistades avas Eurojust 1. septembril 2019 Euroopa õigusalase terrorismivastase võitluse registri, tehes selleks koostööd ja pidades konsultatsioone ELi liikmesriikidega. Terrorismivastase võitluse register on ainulaadne ELi tasandi töövahend, millega kogutakse ELi liikmesriikides käimasolevate ja lõpuleviidud terrorismivastaste kohtumenetluste teavet, mis edastatakse Eurojustile [nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsuse 2005/671/JSK](#) (terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta) alusel. Registri peamine eesmärk on teha kindlaks 1) võimalikud seosed kohtumenetluste vahel ja 2) võimalikud koordineerimisvajadused, järgides täielikult kohaldatavaid andmekaitse-eeskirju ning teabe konfidentsiaalsust ja omandiõigust.

Terrorismivastaste kohtumenetluste täpse ja ajakohase teabe edastamine Eurojustile toob ELi liikmesriikidele konkreetset ja käegakatsutavat kasu. See aitab terrorismivastase võitluse registri teabe põhjal tõhusamalt tuvastada seoseid liikmesriikide kohtumenetluste vahel. Need seosed aitavad liikmesriikide ametiasutustel paremini mõista terrorirühmituse ja/või terroristliku tegevuse rahvusvahelist mõõdet ning pakkuda neile laiemaid koostöö- ja koordineerimisvõimalusi. Terrorismivastastes menetlustes, mis ei ole varem teadaolevalt mõjutanud teisi riike, võib register aidata tuvastada rahvusvahelisi seoseid, mis paljastavad terrorirühmituste ja/või terroristliku tegevuse piiriülese iseloomu. Terrorismivastase võitluse registri teabe sisestamine Eurojusti kohtuasjade haldamise süsteemi võimaldab tuvastada ka seoseid terrorismivastase võitluse menetluste ning muud liiki rasket ja organiseeritud kuritegevust käsitlevate menetluste vahel.

Kui seosed leiavad kinnitust, saavad ELi liikmesriigid kasutada Eurojusti pakutavaid koordineerimismehhanisme. Eurojust saab aidata riikide ametiasutustel täpsemalt hinnata oma uurimis- ja koostöövajadusi, koordineerida riikide jõupingutusi ning edendada ühiseid või koostööpõhiseid süüdistuste esitamise strateegiaid, et saavutada paremaid operatiivtulemusi ning uurimiste ja süüdistuste esitamise edukust.

Tuginedes kogemustele, mis saadi terrorismivastaste uurimiste ja süüdistuste esitamise koordineerimisel, ning vajadusele toetada tõhusalt riikide ametiasutusi, määras Eurojust kindlaks järgmised prioriteetsed valdkonnad, millele suunatakse 2020. aastal jõupingutused ja vahendid:

- terrorismivastaste uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhus ja õigeaegne koordineerimine, et ELi liikmesriikide uurimised ja süüdistuste esitamised oleksid edukad;
- terrorismivastase võitluse registri edasine rakendamine, et täiustada õigeaegset ja laiahaardelist teabevahetust terrorismivastaste kohtumenetluste kohta, optimeerida menetluste omavaheliste seoste kindlakstegemise suutlikkust ning tagada iga seose tõhus järelkontroll;
- õigusalase koostöö koordineerimine terrorismiohvrite toetamiseks ja nende õiguste tagamiseks;
- kogemuste ja sisendite jagamine ELi tasandi aruteludes, mis käsitlevad õigusalast koostööd ja teabevahetust terroriaktide ja terrorismiohu muutuva olemust arvestavate õiguslike meetmete probleemide ja parimate tavade kohta.